

Mültecilerin Sesi

Türkiye’de Yaşayan Mültecilerin Görüşlerine ve Seslerine Adanmıştır

#1- Kış 2007

Somalili Gençler
Somalili gençlerin Türkiye’de ve Somali’de yaşadıklarını yazar açıklıkla paylaşıyor.
Sayfa 2

Politik Bir Mültecinin Görüşleri

Türkiye’deki İranlı politik mültecilerin karşılaştığı güçlüklerle ilgili yorumlar.
Sayfa 3

Fas’tan Kaçış

Départ du Maroc
Mülteciler ülkelerini terk etmeye çeşitli nedenlerle zorlanıyorlar. Faslı bir yazar neden ülkesini terk edip Türkiye’ye geldiğini anlatıyor. (Türkçe ve Fransızca)
Sayfa 4

Türkiye’deki Mültecilerin Durumu

La Situation des Réfugiés en Turquie
Yazar Türkiye’de ve Avrupa’da sığınmacılara tanınan haklar arasındaki önemli farkları tartışırken Uydukent’teki yaşamın zorluklarını anlatıyor. (Türkçe ve Fransızca)
Sayfa 5

Bir Mültecinin Duyguları

Iraklı yazar vatanını terk edip sürgünde

yaşamının ve arada kalmışlığın duygusal etkilerini anlatıyor.
Sayfa 6

Birleşik Devletler Ülkemi İşgal Etti

Irak savaşına katılan ana figürlere bazı sorular ve öneriler, ayrıca Türkiye’deki durumuna kritik bir bakış.
Sayfa 7

Yönetim Kurulu’ndan

Merhaba.

Helsinki Yurttaşlar Derneği Mülteci Destek Programı (HYD-MDP) tarafından hazırlanan Mültecilerin Sesi’nin ilk sayısına hoşgeldiniz.

Bu bülten Türkiye’de yaşamakta olan mülteciler tarafından hazırlandı; resimler ve makalelerin tümü onlara ait.

Mültecilerin Statüsüne İlişkin 1951 Sözleşmesi’ ne göre mülteci "ırkı, dini, milliyeti, belli bir sosyal gruba mensubiyeti veya siyasi düşünceleri

nedeniyle zulüm göreceği konusunda haklı bir korku taşıyan ve bu yüzden ülkesinden ayrılan ve korkusu nedeniyle geri dönemeyen veya dönmek istemeyen kişi" dir.

Daha güvenli ve insanca yaşamak için evlerini, sevdiklerini ve hayatlarını geride bırakmak zorunda kalan bu insanlar birçoğumuz için basit birer istatistik ve medyada yer alan haberlerden ibaret. Onlar hakkında sadece "Türkiye’ye kaçak yollardan giriş yaparken yakalandıkları" zaman ya da içinde buldukları tekne batıp da boğulma riskiyle karşı

2005 İstanbul Afrikalılar Futbol Turnuvası.

Fotoğrafçı: MDP 2005 Fotoğraf derslerinden öğrenci.

karşıya kaldıklarında birşeyler duyuyoruz. Daha sonra başarılarına gelenleri hiç merak ediyor muyuz? Ya da hayatlarını neden tehlikeye attıklarını?

Daha güvenli ve insanca yaşamak için evlerini, sevdiklerini ve hayatlarını geride bırakmak zorunda kalan bu insanlar birçoğumuz

için basit birer istatistik ve medyada yer alan haberlerden ibaret.

Mültecilerle ilgili genel bir bilgiye sahip olabiliriz ama ülkelerini neden bırakmak zorunda kaldıklarını, neden burada olduklarını ve ülkemizde hangi koşullar altında yaşadıklarını biliyor muyuz?

Mülteciler, içlerinde yaşadıkları topluma çeşitlilik kazandırır. Sahip oldukları becerilerini toplumun faydasına sunarlar ve bizlere farklı kültürleri tanıma fırsatı verirler.

Bu bülten mültecilerin seslerini duyurmalarını, öykülerini ve görüşlerini bizlerle paylaşabilmelerini sağlayacak bir araç olmayı hedefliyor. Böylece onları duyabilecek ve daha yakından tanıyabileceksiniz.

Bültenimizin sonraki sayılarında mülteci hakları ve mülteci haklarını koruma altına alan ulusal ve uluslararası standartlarla ilgili kısa bilgiler de yer alacak.

Mültecilerin Sesi’nin daha iyi olması için sizden gelecek her türlü yorumu sabırsızlıkla bekliyoruz.

Özlem Dalkıran, Koordinatör, HYD-MDP

Bir Çocuk, İstanbul, 2005.

Fotoğrafçı: MDP 2005 Fotoğraf derslerinden öğrenci.

Somalili Gençler

Hiçbir zaman devletin ya da işleyen bir sistemin ne olduğunu bilemediler

Adım Esmael. 20 yaşındayım. Somaliliyim. Bir seneden fazla zamandır Türkiye’de mülteci olarak yaşıyorum. Mülteci olmak çok zordur. Utanç vericidir. Bu hayatı yaşarken onurunu kaybetmek kolaydır. Bir mülteci olarak sadece “yarım bir hayat” yaşadığımı hissediyorum. Türkiye’de yaşayan mülteciler Türk vatandaşları ile aynı haklara sahip değiller. Çalışma hakkımız yok. Eğitim hakkımız yok. Mülteciler burada sürekli “misafir” gibi hissederler. Kendimi buraya yabancı hissediyorum; ama turist gibi de değil, sürgünde gibiyim. Kimliksizim.

Bazen Türkler bana burada ne aradığımı soruyorlar. Bir mültecinin ne olduğunu anlamıyor gibi gözüküyorlar. Ülkeme geri dönemeyeceğimi anlamıyorlar. Afrika hakkında bir akıllarında bir imaj var. Bana soruyorlar: “Ülkende ekmek, su, araba ve elektrik var mı?” Televizyonda gördükleri şeyler onlara böyle bir Afrika anlatıyor.

Bazen düşünüyorum da, bir mülteci olarak kimileri için bir araçtan ibaretim. Haberlerinde fotoğrafımı kullanmak isteyen birçok gazeteci ile tanıştım. Sanıyorlar ki yüzümü gazetelerinde yayınlamak hikayelerinin daha çok satmasına yarayacak.

*Bana soruyorlar:
“Ülkende ekmek, su,
araba ve elektrik var
mı?”*

Mülteci olmak zor iştir, bir vazifedir. Sürekli sığınak bulmaya çalışıyorsun, güvenlik ve koruma arıyorsun. Mülteci çocuk olmak ise daha da tehlikelidir. Hayatta kalmak ve bu koşulları aşabilmek zordur. Mülteci çocuklara güvenlik ve bakım konusunda genellikle öncelik verilir. Tabii mülteci çocuklar burada hiç olmazsa fiziksel anlamda “güvendeler”, ama psikolojik yardıma ihtiyaçları var. Kanun koyucular 18 yaşına bastıktan sonra kişinin artık korumaya ve yardıma ihtiyaç duymadığını düşünüyorlar.

Somalî’de benim neslimden olanlar anarşi ve savaş içinde doğup büyüdüler. Bizler, rakip kabileler ve yerel diktatörler arasında savaş ve şiddetin hâkim olduğu uzun bir tarihe sahibiz. Somalî’nin birçok komşu ülkesi savaş mağduru olan vatandaşlara yardım etmek yerine yerel diktatörlere silah sağlamaktadır. Savaşın alevleri böylece besleniyor. Ülkemdeki çatışmalar her sene yüzlerce sivilin ölmesine sebep oldu. Ölen insanların birçoğu hiç bir gücü olmayan “azınlık” gruplarından. Geniş çaplı yerinden edilme söz konusu. Çoraklık var.

Savaş yıllarında Somalî’de doğan çocuklar yaşamlarına kan ve katliam ortamında başladılar. Bu çocukların dörtte biri ebeveynlerinden bir ya da ikisinin ölüm acısını çektiler. Bu çocuklar kendilerini silah taşıırken bile buldular. Hiçbir zaman devletin ya da işleyen bir sistemin ne olduğunu bilemediler.

Hepimiz çocukluğumuzda çok korkunç tecrübeler yaşadık. Bir keresinde annemle birlikte bir askeri kontrol noktasından geçiyorduk. Annem bana azınlık kabilesinden geliyor olduğumuzu saklamamamı ve kontrol noktasındaki görevlilere başka bir kabileden geldiğimizi söylememi tembih etmişti. Arabadan inmemiz emredildiğinde bunu unutmuştum. Ölümün eşliğinden döndük. Bir kadın aracılık ederek onları durdurdu.

Annem bana azınlık kabilesinden geliyor olduğumuzu saklamamamı ve kontrol noktasındaki görevlilere başka bir kabileden geldiğimizi söylememi

tembih etmişti.

Ben hala hayattayım, fakat bitmek bilmeyen çatışmalar yüzünden o kadar çok suçsuz insanın kanı dökülüyor ki... Biz hala mağdurusuz ve bu durumdan etkilenmeye devam ediyoruz. Güvence hakkımız var mı? Eğitim? Sağlık? Biz tehlike içinde büyüdük. Mülteci çocukları ile aynı haklara sahip değil miyiz?

Delaran, 9 yaşında.

Bu koşullarda – yasaları ya da devleti olmayan bir ülkede – büyüyen bir çok genç Somalili tanıyorum. Güvende değildik. Kanunsuzluk ve kaos içinde yaşıyorduk. Benimle aynı yaşlarda olan başka insanlar dünyanın farklı bölgelerinde, çok daha huzurlu ortamlarda, gençliklerini yaşayabildiler. Biz hayatta kalmakla meşguldük.

Bazı gençler mülteci olarak kabul edilmiyorlar. Bu kabul edilmeyen insanlar, bekleyenler ya da reddedilenler, neden eğitim haklarına sahip olmasın? Çocuk çocuktur. Somalî’deki bütün çocuklar eğitim haklarından mahrum bırakıldılar. Bizim neslimiz neden bu hakkını geri alamıyor? Neden bizlere okuma fırsatı verilmiyor?

Somalî’deki bütün çocuklar eğitim haklarından mahrum bırakıldılar.

Eğitim bir ışıktır. Dünyada çeşit çeşit renk olduğunu görmemize yardımcı olur. Yeni şeyler keşfetmemizi ve yaratmamızı sağlar. Öğrenmek mutluluk getirir. Bir birey olarak gelişimimize yardımcı olur. İnsanların paylaşmaya ve öğrenmeye hakkı vardır. İnanıyorum ki Türkiye’de mülteci statüsü alıp almadıklarına bakmaksızın çocukların ve gençlerin eğitime erişimi olmalıdır. İnanıyorum ki eğitim her insanın hakkıdır.

– Esmael, Somali

Duruma El Koymanızı Diliyorum

Her şeyden önce ben ve benim gibi siyasi, sosyal veya diğer nedenlerden dolayı yurtlarını terk etmek zorunda kalıp, birikim ve geçmişlerini bırakıp, yaşamak umuduyla yâd ellerin yolunu tutmuş insanlara kol-kanat gerdiğiniz için teşekkür ediyorum ve bu kutsal görevinizde size başarılar dileyerek sözüme başlamak istiyorum.

İstanbul'da yaşayan Afrikalılar, 2005. Fotoğrafçı: MDP 2005 Fotoğraf derslerinden öğrenci.

Bir siyasi sığınmacı olarak yaşamış-yaşamakta olduğum ağır ve acı durumu özet olarak anlatmak istiyorum. Bu anlattıklarım, yaşadıklarımızın boyutlarını az da olsa insan haklarıyla veya mültecilerin durumlarıyla ilgilenen insanlara sıkıntılarımızın aktarılması açısından yardımcı ve çalışmalarında onlara ışık tutmuş olur.

Ülkemizde yaşadığımız insanlık dışı muamele, işkence ve eziyetlerden sonra bir kurusuz, her şeyimizi ardımızda bırakarak, ayrıca katıldığımız eylem veya oluşumlar nedeniyle tüm köprüleri yakarak gelmiş olduğumuz, daha doğrusu sığınmış olduğumuz ülkelerde her şeyden önce bu ülkelerin güvenlik güçleri hatta karşılaştığımız insanları

tarafından aşağılayıcı ve yadırgayıcı tavırlarıyla karşılaşmaktayız.

Mülteciler, meseleleriyle ilgilenen kurum olarak bildiğimiz BMMYK'ya yönlendirildikten sonra durumumuzun incelenmesi, dosya açılması ve mülakat yapılmasına kadar geçirilen süre boyunca içinde bulunduğumuz durumları şöyle sıralamak mümkündür:

- *Ufak bahanelerle, her an geldiğimiz yere geri gönderilme korkusu, güvensizlik ve belirsizlik*
- *En ilkel imkan ve olanaklardan yoksun bir yaşam sürmek*
- *BMMYK'nın belirlemiş olduğu kriterlere uygun görülene kadar çalışma hakkından yoksun bırakılmak*

- *Kışın soğukunda, yazın sıcakında sığınaksız ortada bırakılmak*

- *Özellikle Türkiye gibi sağlık hizmet ve malzemelerinin son derece pahalı olduğu bir ülkede belirlenmiş statüyü elde edinceye kadar herhangi bir hastalığa karşı savunmasız, sağlık güvencesi olmaksızın yaşamak*

- *Statü belirleme sürecinde mültecilerin BMMYK tarafından uzak bölgelere gönderilmesi*

- *Bu yerlerde kültür ve yaşam tarzı açısından mültecilerin karşılaştıkları sorunlar ve uğradıkları hakaretiler*

- *BMMYK'nın durumu sonuçlandırmamasına kadar geçen sürenin uzunluğu ve bu süre içerisinde insanların yaşadıkları sorunların onlar üzerinde bırakacağı psikolojik ve ruhi yıkımların son derece tehlikeli ve insanlık dışı olması.*

Etik kurallarını gözeterek yukarıda özet olarak değindiğim hususlar, ben

ve benim gibi yüzlerce belki binlerce evini, yurdunu terk edip yaşamak umuduyla iltica etmek zorunda kalmış insanların sorunlarından sadece bir kısmı.

Takdir edersiniz ki bu sıkıntılı insanların üzerinde bırakacağı izler ve yaratacağı sorunlar büyük ve geri dönüşü imkansız boyutlarda. Dolayısıyla, bu tür yıkımlara izin vermeden, insanları kaybetmek yerine kazanmak adına, sizden duruma el koymanızı, ilgili mercilere sorunlarımızı iletmenizi, bu sorunlara isabetli çözümler bulunması için elinizden gelen tüm fedakarlıkları yapmanızı diliyorum.

– Parisa (Mahni) Babaeifard, İran

Fas'tan Kaçış: Eşcinsellik Suçu

Ekim 2005 tarihinde eşcinselliğimi açığa vuran fotoğrafların, Fas gazetelerinden İslamcı "Al Jareeda" da yayınlanmasından bu yana hayatım cehenneme dönüştü. Yirmi üç yaşındayım, gelecekte beni neler beklediği belirsiz, şu anki hayatım ise umutsuzluk, korku ve utanç ile dolu.

Ailem eşcinsel olduğumu bu eşcinsel düşmanı haftalık gazetenin haberiyle öğrendi. Müslüman bir aile için eşcinsellik çok büyük bir ayıp hatta ağır bir suç. Fas kanunlarına göre ise hapis cezası uygulanan bir suç teşkil ediyor. Bir eşcinselin aile tarafından kabul görmesi imkansız.

Gazete beni ihbar ettikten sonra odamda tecride alındım. Ailem ve arkadaşlarım benimle görünmekten ve konuşmaktan kaçındılar. Bir eşcinselle beraber görünmek onların şerefine de zarar verebilirdi. Babamın yüzüne bakamaz oldum. Kendisi şeker hastası, evlenmemi ve bir yuva kurmamı isterdi ama bu hayalleri yıkıldı. Her dışarı çıktığında oğluna "Pis i..." diye hitap eden kişilerle karşılaşılıyor, eve çok sinirli dönüyor, bana küfürler yağıyor ve beni dövüyordu. Bir çok kere benden evi terk etmemi istedi. Annem beni sevmeye devam ediyordu fakat artık benle konuşamıyordu.

Ne yapacağımı bilmiyordum, nasıl davranmalıydım? Yürüdüğüm zorlu yolun sonunu göremiyordum, ara sıra bu korkunç kâbusa kesin bir şekilde son vermeyi, intihar etmeyi düşündüm. Mahallemde dolaştığım zaman küfürler, aşağılanmalar, tehditler duyuyordum. Sonunda odamdan çıkamamaya başladım. Üç ay boyunca aşırı dincilerden ölüm tehditleri içeren anonim telefonlar aldım. Bana tanrıya dönmemi, dua etmemi ve Kuran'ın kurallarına uymamı emrediyorlardı. Yaşam şeklime, davranışlarıma dikkat etmemi söylüyorlardı. Eşcinsel olmayı ben seçmedim, ölçülü bir kişiyim ve davranışlarım ne kıskırtıcı, ne de şüphe uyandırıcıdır.

Çok korkuyordum, ne yapacağımı bilmiyordum ve ismimi değiştirdim.

Diğer Faslı eşcinsellerle tanışmaya çalıştım. Amacım var olmaya çalışmak ve kapanmışlığa karşı mücadele etmektir. Ama gazetede adı çıkan kişinin ben olduğumu anladıklarında, benimle görüşmek istemediler ve onlar da beni dışladılar. Vebalıymışım gibi muamele görüyordum. Kazablanka'daki en iyi arkadaşım da beni dışlıyor benimle görüşmek istemiyordu. Ailesinin beni tanımasını istemiyordu. Onu anlıyordum, ailesiyle sorun çıkmasını diye hayatından çıktım.

İnternet aracılığıyla derneklerle iletişime geçmeye

çalıştım. Amacım polis beni bulmadan önce Fas'ı terk etmemeye yardımcı olmalarını sağlamaktı. Hiçbir cevap alamadım. Kimse bana destek olmadı, bana uzatılan tek yardım eli, 2006 Ocak ayından itibaren hikayemi konu eden birçok makale yayınlayan Fransız Têtu dergisi ve geçen şubat ayında benimle bir söyleşi yapan Belçikalı RTBF kanalıydı.

Ailemle on ay boyunca sorunlu günler yaşadıkten sonra babam eşyalarımı kapının önüne koydu. Bir daha geri dönmememi söyledi. Evimi terk ettim, geçen ağustos ayında Belçika'daki sevgilim Türkiye'ye gidebilmem için bir uçak bileti almama yardımcı oldu. Türkiye Fas vatandaşlarına doğrudan vize veren nadir ülkelerden biri. İstanbul'da polisten veya İslamcılardan korkmadan yaşayabiliyorum. Kendi ülkemde hayatım tehlike altında olduğundan, Türkiye'de yasal bir şekilde kalabilmek için iltica başvurusunda bulundum. Fakat iki ülke arasında yerleşmiş Müslüman kardeşliği adına Fas vatandaşlarına mültecilik hakkı tanınmıyor. Geçen ekim ayında insan hakları savunucusu derneklerin yardımıyla Ankara'daki Birleşmiş Milletler Mülteciler Bürosu'na başvuruda bulundum. Şu anda başvurumun sonucunu bekliyorum.

–Rabii, Fas

Départ du Maroc

Depuis octobre 2005, date de la publication de photos dévoilant mon homosexualité dans le journal islamiste marocain "Al Jareeda", ma vie est un enfer. J'ai vingt-trois ans, je ne sais pas quel sera mon avenir, mais je sais que mon présent n'est que désespoir, peur et honte.

Ma famille a eu connaissance de mon homosexualité par cet hebdomadaire homophobe. Pour une famille musulmane, c'est une très grande honte, un crime. Pour la loi de mon pays, le Maroc, c'est un délit, passible de prison. Il est impossible qu'un ou une homosexuel(le) soit accepte(e) au sein d'une famille.

A partir du moment où ce journal m'a dénoncé, j'ai été isolé, tout le temps seul dans ma chambre. Famille comme amis m'évitaient car être vu en ma compagnie ne pouvait que salir la réputation de celui qui oserait me parler. Je ne pouvais plus regarder mon père dans les yeux. Il est diabétique et son rêve de me voir me marier et fonder une famille s'est effondré. Chaque fois qu'il sortait, il se disputait avec les gens qui l'abordaient pour traiter son fils de sale pédé. Il revenait à la maison, très nerveux, puis me frappait et m'insultait. Il m'a demandé à plusieurs reprises de quitter notre maison. Ma mère a continué à m'aimer, mais elle n'arrivait

plus à me parler.

Je ne savais pas quoi faire, quelle attitude adopter. Je ne voyais pas le bout de ce tunnel et parfois je pensais mettre une fin définitive à ce cauchemar. Quand j'arrivais parfois à aller marcher dans mon quartier, je me faisais systématiquement harceler, insulter, menacer et j'ai fini par ne plus trouver la force de sortir de ma chambre. J'ai reçu pendant trois mois des appels téléphoniques anonymes venant d'intégristes religieux me menaçant de mort. Ils m'ordonnaient de retourner à dieu, de faire la prière et de suivre les préceptes du Coran. Puis ils me disaient de faire attention à ma vie. Je n'ai pas choisi d'être homosexuel. Je suis discret et mon attitude n'est aucunement équivoque ou provocante.

Mais j'avais très peur et ne savais pas quoi faire. J'ai changé de num.

J'ai essayé de me mettre en contact avec d'autres homosexuels marocains pour pouvoir les rencontrer, pour essayer d'exister et de lutter contre cet enfermement. Mais dès qu'ils s'apercevaient que j'étais le garçon du journal, ils refusaient d'être compromis en ma présence et eux aussi me rejetaient. J'étais considéré comme un pestiféré. Mon meilleur ami à Casablanca refusait lui aussi de me voir ou de me recevoir. Il ne voulait pas que sa famille me reconnaisse. Je l'ai compris et ai disparu de sa vie pour ne pas causer de problème à sa famille, ni à lui.

J'ai essayé de contacter des associations par Internet, pour m'aider à fuir le Maroc avant que la police ne me trouve mais je n'ai obtenu aucune réponse. Personne ne m'a soutenu, la seule porte qui s'est ouverte pour moi a été le magazine français Têtu, qui a publié de nombreux articles sur mon histoire depuis janvier 2006, ainsi que la radio Belge RTBF qui m'a interviewé en février dernier.

Après dix mois de conflits avec ma famille, mon père a mis ma valise devant notre porte. Il m'a dit de ne jamais revenir. Il m'a dit que pour eux j'étais mort. J'ai quitté ma maison et mon petit ami qui vit Belgique m'a aidé à acheter un billet d'avion pour la Turquie en août dernier. Ce pays est un des seuls qui donnent automatiquement des visas de touristes aux Marocains. A Istanbul, je peux vivre sans avoir peur de la police, ni des islamistes. Dans mon pays, ma vie est en danger, j'ai donc essayé d'obtenir un statut de réfugié pour pouvoir légalement rester vivre Turquie, mais ce statut ne peut pas être donné à des citoyens marocains au nom d'une fraternité musulmane entre les deux pays. Avec l'aide d'associations de défense des droits humains, j'ai pu déposer au mois d'octobre une demande au Bureau des Réfugiés des Nations Unies à Ankara. J'attends à présent de savoir si mon dossier va être accepté.

–Rabii, Le Maroc

2005 İstanbul Afrikalılar Futbol Turnuvası.
Fotoğrafçı: MDP 2005 Fotoğraf derslerinden öğrenci.

Mültecilerin Türkiye'deki Durumu: Keder ve Umutsuzluk

Türkiye'deki mültecilerin durumu hassas, çünkü diğer Avrupa ülkelerinde sunulan birçok olanaktan yararlanamıyorlar. Türkiye mültecileri kabul etmediğinden, ilticacılar kendilerini kabul edecek ülkelerin yeşil ışık yakmasını bekliyorlar.

Coğrafi konumundan ötürü, Türkiye yüksek sayıda mültecinin bulunduğu bir ülke. Mültecilerin birçoğu Asya ve Afrika'dan geliyorlar. Bu iki kıta çok acı olaylara sahne oluyor: Diktatörlükler, ırksal ve dini ayrımcılıklar... Dolayısıyla, binlerce mülteci ellerinde ne imkân varsa kullanarak ülkelerini terk ediyor ve hayatın daha güzel olduğunu umdukları Avrupa'ya ulaşmaya çalışıyorlar. Türkiye önemli bir nokta çünkü Avrupa ve Asya arasında bir köprü görevi görüyor. Türkiye bu sığınmacılara mültecilik hakkı tanımıyor.

Tek çözüm Birleşmiş Milletler Mülteci Yüksek Komiserliği'ne başvurmak. Taksim'de bulunan Helsinki Yurttaşlar Derneği Mülteci Destek Programı (MDP), başvuruların hazırlanmasında önemli bir rol oynuyor. Örgüt, kısıtlı imkânlarına rağmen ırk ve din ayrımı yapmadan tüm mültecilere yardım elini uzatan tek kurum. Dernek çalışanları hukuki yardımın yanı sıra işkence görmüş, kovulmuş, aşağılanmış mültecilere psikolojik destek de veriyor.

BMMYK, mültecileri dosyaları gözden geçirilirken beklmeleri için ülkenin iç bölgelerindeki şehirlere gönderiyor. Kendi haline bırakılmış, hiçbir yardım almayan mültecinin aş ve barınak bulması gerekiyor. Barınak temin eden STK'lar sadece belirli bir süre bu imkânı sağlıyorlar. Konya'ya gönderildiğimde, bir buçuk ay boyunca kendi cebimden ödediğim bir otel odasında kaldım. Yoğun iş programına ve uzaklığa rağmen MDP bana yardım etmeye çalıştı. Bir STK bana yardım etmeyi kabul etti, fakat kısa bir süre boyunca. Ne yazık ki

bizim için İnsan Hakları Evrensel Beyanname'si ve bu beyannamenin 14üncü maddesi (1. Herkes zulüm karşısında başka memleketlerden mülteci olarak kabulü talep etmek ve memleketlerde tarafından mülteci muamelesi görmek hakkına haizdir) hükümsüz kalıyor.

Avrupa'daki sığınmacılar, mülteci statüsü belirleme prosedürünün sonuna kadar destek alırken, biz Türkiye'de hiçbir destekten yararlanamıyoruz çünkü bütün iyi niyetine rağmen MDP'nin her şeyle ilgilenmesi mümkün değil. Mülteciler var olandan daha fazla desteği hak ediyorlar. Birçoğu hiç okula gitmemiş ve başvuru sırasında bu durum önemli bir engel oluşturuyor. Ankara'da bazı sığınmacılar dosyalarıyla ilgilenen yetersiz kişiler tarafından hor görülüyorlar. Bu durum, kendini ifade etmekte güçlük çekenleri korkutuyor ve kötü sonuçlara yol açan tereddütlere neden oluyor.

Hiçbir şekilde suçlamadığımız Türk hükümetinin bizimle ilgilenmesinin zamanı gelmiştir, çünkü iltica hakkımız ve serbest dolaşım hakkımız var. Aramızdan bazıları dört yıldan fazla bir süredir ailelerini görmedi. Şefkate de ihtiyacımız var.

– Petit Ba, Moritanya

Somali Futbol Takımı, 2005 İstanbul Afrikalılar Futbol Turnuvası. Fotoğrafçı: MDP 2005 Fotoğraf derslerinden öğrenci.

La situation des Réfugiés en Turquie: Entre amertume et désespoir

Les réfugiés en Turquie vivent une situation délicate, car ils ne bénéficient pas des mêmes conditions de vie que dans les autres pays européens. La Turquie ne donne pas encore de droit d'asile, ce qui oblige les demandeurs d'asile d'attendre le feu vert des pays qui doivent les accueillir.

De par sa situation géographique, la Turquie est exposée à la venue d'un grand nombre de demandeurs d'asile. Ils viennent pour la plupart de l'Asie et de l'Afrique. La situation dans ces deux

continents, on le sait est plus que dérisoire : entre dictature et ségrégation raciale, ou religieuse. C'est donc par milliers que les personnes concernées quittent leur pays comme ils peuvent pour rejoindre l'Europe, où, pensent-ils, la vie est meilleure. La Turquie est donc la cible privilégiée, car elle sert de pont entre l'Asie et l'Europe. Malheureusement pour les demandeurs d'asile, et malgré l'hospitalité des turcs, le droit d'asile n'est pas délivré dans ce pays.

La seule solution est de se présenter à la représentation des nations unies, où il faut se constituer un dossier. Heureusement que le RLAP (Refugee Legal Aid Program) situé à Taksim joue un rôle majeur dans la constitution de ce dossier. Cette organisation bénévole est la seule qui, humainement, et malgré ses moyens limités, s'occupe des réfugiés sans distinction de race ni de religion. Psychologiquement, ses membres apportent beaucoup aux personnes chassées, torturées et humiliées dans leur pays d'origine.

L'UNHCR après avoir constitué le dossier du réfugié, envoie le demandeur d'asile dans une ville à l'intérieur du pays, durant toute la durée de sa procédure. Livré à lui-même, le demandeur d'asile doit se nourrir, et se loger. Les ONG qui donnent un logis, ne le font que pour une durée bien déterminée. Quand j'ai été envoyé à Konya, je suis resté un mois et demi à l'hôtel avec mes propres frais au début. Le RLAP a remué ciel et terre pour me venir en aide, malgré la distance et son emploi de temps chargé. Une ONG a accepté de m'aider, mais pour un laps de temps, avant de reprendre son appartement, où je devais payer les factures d'eau et d'électricité. Malheureusement pour nous, la déclaration universelle des droits de l'homme et son article 14 (1. Devant la persécution, toute personne a le droit de chercher asile et de bénéficier de l'asile en d'autres pays) est tombée dans l'oreille du sourd.

Pendant que les demandeurs d'asile en Europe sont assistés jusqu'à la fin de leur procédure, ici nous sommes livrés à nous mêmes, car le RLAP ne peut pas tout faire, en dépit de sa bonne volonté. Les réfugiés méritent plus d'assistance, car beaucoup d'entre eux ne sont pas allés à l'école, et cela devient un handicap au moment de constituer son dossier. A Ankara, certains sont même intimidés par ceux qui s'occupent de leur dossier, qui n'ont aucune pédagogie. Et cela fait peur à tous ceux qui ont du mal à s'exprimer et cela occasionne souvent des hésitations qui leur sont fatales.

Il est temps que le gouvernement turc, à qui nous n'avons rien à reprocher, pense à notre cas, car nous avons le droit à l'asile et le droit à la libre circulation. Certains d'entre nous n'ont plus vu leur famille depuis plus de quatre ans. L'affection nous manque aussi.

– Petit Ba, Mauritanie

Bir Mülteci Olarak Hislerim

Herhangi bir insan, mülteci olmanın nasıl bir his olduğunu anlayabilir mi? Kesinlikle hayır, önce kendisini bu tanıma uygun bir durum içinde bulması gerekir. Birleşmiş Milletler'in tanımına göre, bir mülteci, dini, etnik veya ırksal zulümlerin sebep olduğu askeri çatışmalar yüzünden evini kaybetmiş ve ülkesinden ayrılmak zorunda bırakılmış biridir. Öyleyse bir mülteci, evinden zorla uzaklaştırılmış biridir. Ben burada insanların neden evlerinden ayrılmak zorunda bırakıldıklarından çok, bu durumun doğurduğu sonuçları anlatmak istiyorum.

Bir insanın evini kaybetmesi, kendi kişisel ve kişisel-olmayan kayıtlarından mahrum bırakılması demektir. Her şeyi geride bırakmak kolay değildir, özellikle yetişkin ve orta yaşlılar için. Bir mülteci olarak tanımlanmak düşüncesi, insanın baş etmesi gereken ilk şey olabilir.

Bir insanın evini kaybetmesi, kendi kişisel ve kişisel olmayan kayıtlarından mahrum bırakılması demektir.

Şimdi yabancı bir ortamda, bu insan yeni statüsüne göre hayatını yeniden düzenlemek zorundadır. Bu yeni ortamda en basit ihtiyaçların karşılandığı varsayarsak, bu kişi yine de başka şeylerle uğraşmak zorundadır.

Herhangi bir mültecinin ilk hissedeceği şey 'korunmasız' olmaktır. Belki biraz tuhaf gelebilir, ama burada söz ettiğim korunma her şeyden çok manevidir. Bir mültecinin hayatı kendi "evinde" ne kadar tehdit altında olursa olsun, içinde kendini "güvende" hissettiren bir şeyler vardı. Evinde insanlar, gelenekler, kültür ve benzeri şeyler tanındıktır. Fakat biri ülkesinden kaçtıktan sonra, etrafına baktığında, her şey farklı gözüktür. Evet, "güvenli" bir yerdir, ama her geçen gün ile birlikte içinden bir şey ona, eskisi gibi olmadığını söylemektedir.

Bir mülteci için yaşam belli bir noktada durmuştur.

Bir mülteci bir nevi kendi yarattığı bir çemberin içinde tutsaktır. Kendi etrafındakiler gibi davranır,

Bir Mülteci'nin Evi, İstanbul. Fotoğrafçı: MDP 2005
Fotoğraf derslerinden öğrenci.

ama yine de farklıdır. Başka insanların sahip olduğu sınırsız hakların keyfine varamaz. Herhangi bir yetkilinin ilgisini çekmemeye çalışır, çünkü bu yetkililerin, ona istenmeyen sıkıntılar çıkaracağına inanır.

Evinde insanlar, gelenekler, kültür ve benzeri şeyler tanındıktır

Bir mülteci için yaşam belli bir noktada durmuştur. Yaptığı şeyler, sahip oldukları ve evindeyken yapmayı planladıkları sona ermiştir. Yeni bir hayat, belki de hep hayalini kurduğu bir hayat önündedir. Fakat yine de her şey başkalarına kalmıştır. O

"başkaları" onun kaderini belirleyecek son sözleri söyleyecektir. Ve bir mülteci bir yerde ne kadar uzun kalırsa, yeni bir yerde taze bir başlangıç yapması o kadar zorlaşacaktır.

Bir yerde senelerce takılı kalmak, toprak ve gökyüzü arasında askıda olmak gibi bir şeydir.

Bir yerde senelerce takılı kalmak, toprak ve gökyüzü arasında askıda olmak gibi bir şeydir. Bu yüzden bir mülteci, kendi konumunu mülteci statüsünden, hayal ettiği bütün haklara sahip olabileceği vatandaş statüsüne değiştirecek bütün gelişmeleri hoş karşılar.

–Hana Toma, Irak

Birleşik Devletler Ülkemi İşgal Etti

Gözleri olan, onlarla görebilen ve anlayabilen herkese:

20 gün Amerika'nın, doğup büyüdüğüm toprakları, Irak'ı işgal etmesi için yeterli oldu. Askerler, tanklar ve zırhlı silahlarla gelip ülkemizin altını üstüne getirdiler.

Halbuki güvenliğin yeniden sağlanması ve bu tiyatrosu savaşın sebebi gösterilen kitle imha silahlarının bulunması için üç yıl bile yeterli olmadı.

Ben bir Iraklıyım ve bu sözleri yazarken, bu savaşı desteklemekten gurur duyanlara ve bu operasyonun 'Iraklıların özgürlüğü için' olduğuna inananlara karşı derin bir kırgınlık ve acıma hissediyorum.

İşgalden önce, Amerikalıların bizi KURTARACAKLARI günü hayal ediyordum, ama şimdiki tecrübelerimden sonra, ülkemizi satanları ve satın alanları lanetliyorum.

Dini ayrımcılık yüzünden Aralık 2004 yılında Türkiye'ye kaçmak zorunda bırakıldım. Dayak yemiştik, paralarımız çalınmıştı.

Ben doğmadan çok seneler evvel, Amerika Irak'ın şu güne kadar görmüş olduğu en dürüst liderini öldürterek, Saddam'ı iktidara getirdi. Sonra Saddam'ı ortadan kaldırmak niyetiyle Irak'ı şiddetli günlük patlamaların yer aldığı bir volkanik bölge haline getirdiler. Her gün 200 Iraklı ölüyor ama hiç bir Amerikalı ölmüyor. Doğruyu söylemek gerekirse, ölen kişilerin Amerikalılar olmasını dilerdim, ki benim hissettiğim acı ve hüznü hissedebilsinler.

Ne yazık ki bu durum hala devam etmekte, ve bir sonu var gibi de görünmüyor. Soracak o kadar çok sorum var ki:

Bu Savaşı Destekleyen İşgalci Güç/Devletlere:

- Dünya nereye kadar Iraklılar gibi insanlardan faydalanmaya devam edecek?
- Neden bu savaşı düşündüğümde petrol kokusu alıyor ama ölüm görüyorum?

Bu Dünyanın Bütün Dürüst İnsanlarına:

- Bu şiddet ne zaman sona erecek?

Lütfen Irak'ta gerçekleşen bu gündelik katliama son verin. Bu büyük bir günahdır. Bu katliama katılan herkes masum insanları öldürmekte. Bir gün durmak zorundalar ve ne kadar erken yaparlarsa daha iyi olur.

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'ne (BMMYK):

- BMMYK ne zaman güvenlik arayışı içerisinde evlerini terk etmek zorunda kalan Iraklılara yardımcı olacak?

Irak'ı safça terk etmiş, adalet ve koruma arayışında olan Iraklılar için lütfen bir çözüm bulun. BMMYK'ya başvurduğumuzda davalarımıza farklı davranıldığını öğrendik. Irak çevresindeki ülkelerde haklarımızdan mahrum bırakıldık. Ben de BMMYK'ya kayıt olan ve Irak'ta durum düzeline kadar mülteci davalarımız hakkında karar alınmayacağını öğrenen birçok Iraklı sığınmacıdan biriyim. BMMYK bütün dünyadaki mülteciler için sorumlu yetkili kurum iken, Iraklıları yüzüstü bırakmıştır. BMMYK başka ülkelere gelen mültecileri kabul ederken Iraklıları ihmal etmiştir, ki bu da yine Bush'un güç sahibi olduğunu ve hangi vatandaşlara insanca davranılıp hangilerine davranılmayacağına karar verdiğini net olarak göstermektedir.

Ben artık devletsiz olma noktasına yaklaşmış bir insanım. Bir sığınmacı olarak, herhangi bir ülkenin benim statümü kabul edip oraya taşınmama izin

vermesine mutlu olurum. Fakat Amerika'ya taşınmış olsaydım, mutlu, gururlu ya da tatmin olamazdım.

Bu sözleri yazarken, kalbimdeki ağır yükü paylaşmak iyi geliyor. Fakat Amerikan hükümetinin yararına karşı olduğu için, herhangi bir faydası olup olmayacağını da sorguluyorum doğrusu.

– Frank Aboona, Irak

Yazarlar Hakkında

Petit Ba 1975 yılında Moritanya'nın Nouadibou kentinde dünyaya geldi. Ülkesinde gazetecilik yapıyordu. Kaçmaya zorlandı ve 2005 yılında Türkiye'ye geldi.

Esmael 20 yaşında bir Somalili. İngilizce, Somali dili ve Arapça konuşuyor. Kendi kendini yetiştirmiş bir sanatçı olan Esmael resim yapmayı seviyor. Şu anda okula gitmiyor olmasına rağmen üniversiteye devam etmeyi umuyor. Türkiye'de çevirmenlik yapıyor ve diğer mültecilerin günlük iletişim sorunlarını çözmeye çalışıyor.

Frank Aboona üçüncü bir ülkeye yerleştirilmeden önce iki yıl Türkiye'de kalmış bir Iraklı. Dini ayrımcılık yüzünden 2004 yılında Irak'ı terk etmek zorunda kaldı. Türkiye'de kaldığı süre boyunca çevirmen olarak çalıştı ve diğer mültecilere yardımcı oldu.

Hanna Musul Üniversitesi İngilizce bölümü mezunu. Ülkesindeyken 15 yıl Baghdad Observer'da çalıştı ve çevirmenlik yaptı.

Rabii Fas'ı 2006 yılında terk etti. Şu anda iltica başvurusunun sonucunu bekliyor.

Parisa (Mahni) Babaeifard 1970 yılında İran'da doğdu. Üniversitede Dil ve Edebiyat okudu. 8 yıl gazetecilik yaptı ve 13 yıl boyunca aktif olarak Azeri siyasi hareketinde çalıştı. Bu hareket kapsamındaki aktiviteleri sonucunda tutuklandı, hapsedildi ve 2005 yılında kaçmak zorunda kaldı. Türkiye'ye geldiğinde mültecilik statüsüne başvurdu ve hala davasına dair bir cevap bekliyor.

Neden Mültecilerin Sesi?

Mülteci yazarlar için bir bülten çıkarma fikri ilk olarak bültenin yazarlarından biri olan Petit Ba'dan geldi. Bir yıl kadar önce Petit Ba bana geldi ve bu bülteni çıkarmamız gerektiğini tüm heyecanı ile anlattı. Kendi ülkesinde bir yazar ve gazeteci olan Petit Ba, burada da ekonomik, politik ve kültürel açıdan içinde bulunduğu toplumu etkileyen konuları tartışmaya devam etmek istiyordu.

Türkiye'deki mültecilerin kendilerini ve buradaki topluluklarını etkileyen konuları tartışabilecekleri bir forum yaratma fikri beni çok etkiledi. Türkiye'deki mülteciler bugüne kadar toplumun geri kalanından uzak yaşamışlardı. Mültecilik ve göç konularında yapılan akademik konferanslara alınmamışlar ve sığınmacılık konusunda yapılan siyasi tartışmalara katılma hakları olmamıştı. Türkiye'de bugüne kadar görünmez bir topluluk olarak kalmışlardı. Bu bülten Türkiye'deki mültecileri desteklemek ve onların kendilerini temsil etmelerini sağlamak için küçük ama ilk adım.

Bu projenin başlamasına öncülük eden Petit Ba'ya ve bültene görüşlerini ve fikirlerini katan bütün yazarlara teşekkürler.

Amy Slotek
Hukuk Danışmanı ve Editör

Teşekkürler

Mültecilerin Sesi, Avrupa Komisyonu – AENEAS Programı, Açık Toplum Enstitüsü ve Ankara'daki Kanada Büyükelçiliği kanalı ile Kanada Hükümetinin cömert destekleri ile yayınlanmıştır.

AÇIK TOPLUM ENSTİTÜSÜ

Canadian
International
Development
Agency

Agence
canadienne de
développement
international

Canada

Katılım

"Mültecilerin Sesi" üç aylık bir bülten olmayı amaçlıyor. Bizlerle bilgilerinizi, hikayelerinizi ve eserlerinizi paylaşmanızı bekliyoruz. Eğer yazılarınızı anadilinizde göndermek isterseniz, bültende çevirisi ile birlikte yayınlanması için elimizden geleni yapacağız. Yazılarınızı göndermek için lütfen e mail atın: amy@hyd.org.tr yada telefon edin: 0212 292 4830

#1 – Kış 2007

Mültecilerin Sesi

Türkiye'de Yaşayan Mültecilerin Görüşlerine ve Seslerine Adanmıştır

Helsinki Yurttaşlar Derneği
Mülteci Destek Programı
Asmalımescit Mah.
Şehbender Sk. No 18/2
Beyoğlu, 34430, İstanbul

HELSİNKİ
YURTTAŞLAR
DERNEĞİ